

EXTERNA RELATIONER

2017-03-15

Dnr C2017/233

Policy för nyttiggörande

Inledning

Universitetets forskning och utbildning skapar samhällsrelevant kunskap. Universitetet har ansvar för att den kunskap som genereras kommer samhället till godo. Högskolelagen har också en mycket tydlig formulering om att forskningsresultat ska komma till nytta. Universitetets samverkan med det omgivande samhället ska också leda till en förstärkt förmåga att fånga upp idéer och frågeställningar som i sin tur initierar nya samarbeten, vilka gynnar skapandet av ökad samhällsnytta. Universitetets samverkan med omvärlden ska skapa mervärden för samhället som helhet och för universitetet. Detta är tydligt markerat av Karlstads universitet i den strategiska plan som antagits för 2016-2018.

Den kunskap som genereras inom akademien rymmer en potential för nyttiggörande och tillväxt som kan komma hela landet till del. För universitetet är det av stor vikt att utveckla och effektivisera arbetet med nyttiggörande genom kommersialisering eller genom andra former för kunskapspridning. Universitetet ska bidra till nyttiggörande av forskning och utbildning genom utveckling av innovativa forsknings- och utbildningsmiljöer och relevanta stödstrukturer.

Universitetet är en central aktör i ett kunskapsdrivet innovationssystem. Universitetet har ett ansvar att arbeta aktivt för att förstärka dialog och samverkan med regionala aktörer och berörda myndigheter i ett strategiskt arbete med forsknings- och innovationsfrågor med syfte att stärka det regionala och nationella innovationssystemet. Ett starkt innovationssystem är en avgörande framgångsfaktor för arbetet med kommersialisering eller bredare nyttiggörande av forskning och utbildning.

Syfte

Syftet med detta dokument är att beskriva de grundläggande principerna för universitetets arbete med nyttiggörande. För Karlstads universitet är det avgörande att tydliggöra att spridning av kunskap och forskningsresultat är en del av vårt ansvar och att det därmed är viktigt att universitetet har väl fungerande kanaler för ett effektivt nyttiggörande kunskap och forskningsresultat. Delar av den kunskap som skapas vid universitetet har inget omedelbart kommersiellt värde men kan ha ett stort samhällsvärde och utgöra ett viktigt bidrag till samhällets utveckling. Därför är det viktigt att universitetet med dess medarbetare kontinuerligt har ett aktivt samhällsengagemang.

Beslut	RB 41/17	Dnr.	C2017/233	Ersätter	C2012/526
Giltighet fr.o.m.	2017-03-15	t.o.m.	tillsvidare	Handläggare	Håkan Spjuth

Viss del av den kunskap och de forskningsresultat som skapas kan ha potential för en kommersialisering via skapande av nya företag, licensiering eller försäljning av rättigheter. Även för denna typ av kunskap måste effektiva vägar till nyttiggörande finnas.

Det är viktigt att potentialen för nyttiggörande utanför de reguljära akademiska kanalerna såsom publicering och fortsatt forskningsstöd uppmärksammas tidigt i forskningsprocessen. Här spelar forskningsledning och -rådgivning en central roll. Både för ett brett ickekommersiellt nyttiggörande och för kommersialisering ska Grants and Innovation Office vid universitetet ge ett kvalificerat stöd.

Denna policy ska utgöra ett stöd i processen avseende nyttiggörande av forskning och utbildning genom att:

- definiera begreppet immateriella tillgångar och beskriva äganderätten till immateriella rättigheter
- lista de principer som gäller vid Karlstads universitet avseende nyttiggörande av forskning och utbildning
- värna ett värdeskapande för universitetet som helhet
- värna forskares och forskningsfinansiärers åtaganden

Immateriella tillgångar

En immateriell tillgång är någon form av intellektuell prestation som en person eller organisation förfogar över som antingen förvärvats eller utvecklats internt. En immateriell tillgång är en identifierbar nyttighet som i princip inte har någon fysisk existens. Exempel på dessa tillgångar är interna rutiner och arbetsmetoder, datorprogram, know-how, kundregister, egna databaser, forskningsresultat, uppfinningar, certifieringar och varumärken. Vissa typer av immateriella tillgångar kan få ett rättsligt skydd och dessa kallas då för immateriella rättigheter.

Immateriella rättigheter omfattar ett antal olika typer av rättsliga skydd, exempelvis patent, design/mönsterskydd, varumärken, firma och upphovsrätt. Varje rättighet skyddar olika aspekter av en intellektuell prestation och har således egna kriterier som måste uppfyllas om skydd ska kunna erhållas. Innehavaren av en immateriell rättighet får ensamrätt till en prestation som medför att denna kan hindra andra från att kommersiellt nyttja den. En immateriell rättighet är en förmögenhetstillgång som kan köpas, säljas eller licensieras.

Enligt lagen (1949:345) om rätten till arbetstagares uppfinningar (LAU) har arbetsgivaren i vissa fall möjlighet att överta rätten till arbetstagarens patenterbara uppfinningar. LAU ska dock inte tillämpas på lärare vid universitet och högskolor. Detta brukar benämnas lärarundantaget, och innebär att lärare vid universitet och högskolor själva äger rätten till sina patenterbara uppfinningar. Vid Karlstads universitet tillämpas lärarundantaget för lärare, forskare och forskarstuderande.

Äganderätten till andra immateriella rättigheter än patenterbara uppfinningar tillfaller enligt allmänna immaterialrättsliga principer den som har skapat tillgången, om inte något annat har avtalats eller följer av praxis.

Principer

För forskningen ska som allmänna principer gälla att forskningsproblem får fritt väljas, forskningsmetoder får fritt utvecklas och forskningsresultat får fritt publiceras (1 kap. 6 § högskolelagen och 2 kap. 18 § regeringsformen).

Universitetets forsknings- och utbildningsmedel får inte utnyttjas för att bekosta skydd av innovationer, exempelvis kostnader för patent, varumärken och designskydd.

Vid nyttiggörande måste strävan vara att minimera universitetets beroende av politiska, ideologiska och ekonomiska intressen. Detta är avgörande för universitetets trovärdighet och innovativa framgångar. Universitetet ska nyttiggöra forskning och utbildning utan att universitetets grundläggande värderingar förloras.

Universitetet är positivt till bisysslor som bidrar till nyttiggörande av forskning och utbildning. Bisysslor får inte konkurrera med universitetets ordinarie verksamhet eller medföra negativa konsekvenser för universitetets åtagande vad avser forskning och utbildning. Om en innovation exploateras genom eget, hel- eller delägt, företag gäller anmälningsplikt om bisysslor. Se även universitetets policy om bisyssla.

Vid forskning baserad på avtal mellan universitetet och extern finansiär är det viktigt att universitetets har sådan kontroll över de resultat som framkommer att universitetet kan uppfylla avtalade förpliktelser.

Lärare, forskare, forskarstuderande och övriga anställda bör informera universitetet om forskning och utbildning som kan nyttiggöras. Universitetet bistår med rådgivning i sådana frågor.

Redan vid ansökningsförfarandet ställer vissa forskningsfinansiärer, såväl nationella som internationella, särskilda krav på att immateriella värden hos forskningsresultaten värnas samt att fördelningen av dessa värden ska hanteras på ett korrekt sätt. Avtal bör säkerställa att publicering av resultat kan ske samt att forskare kan fortsätta arbeta inom forskningsområdet även efter avtalstidens utgång. För att säkerställa detta ska Grants and Innovation Office och universitetets juristfunktion involveras i avtals- och immaterialrättsliga frågor redan i ansökningsskedet.

Lärare, forskare, forskarstuderande och övriga anställda som bär på innovativa idéer utan egna intressen av ägande eller andra intressen i en kommersialiseringsprocess uppmuntras ändå att informera om sina idéer och ta ställning till en eventuell nyttiggörandeprocess genom annan part, med stöd av universitetet.

Grants and Innovation Office i samarbete med universitetets juristfunktion är behjälpligt när det gäller affärsjuridiska frågor, avtals- och finansieringsstöd samt tillhandahåller innovationsrådgivning.

Forskare, lärare, forskarstuderande, studenter och övriga anställda ska ges möjlighet till utbildning i entreprenöriellt förhållningssätt och ges kunskap om hur forskning och utbildning kan nyttiggöras.

Vad gäller studenter vid Karlstads universitet, ska de i första hand vända sig till Drivhuset om de har idéer de vill förverkliga. Drivhuset skickar de studenter som har innovativa idéer vidare till Grants and Innovation Office där de kan få lämpligt stöd.